

La segona guerra mundial va començar el setembre de 1939, a causa de les diferències derivades del tractat de Versalles (1919) i la crisi del 1929.

Aquesta guerra perseguia la liquidació de l'enemic i va tenir com a espai privilegiat els camps d'extermini i l'ús de la bomba atòmica . Va ser una guerra econòmica, que va posar la ciència, la tècnica i el conjunt dels sistemes socials al servei de les necessitats bèl·liques. Aquesta guerra va acabar l'agost de 1945.

CAUSES DE LA 2A GUERRA MUNDIAL

- L'actitud de desafiament a la SDN (societat de nacions) basada en la força com a instrument de l'acció exterior.
- La política de força que l'alemanya nazi va dur a terme per forjar el Gran Reich i conquerir l'espai vital que es van concretar en un seguit de decisions de Hitler.
- El 1935, Hitler va imposar la seva iniciativa a Europa amb una política de fets consumats .
- Va procedir a l'annexió del Sarre, va imposar el rearmament de la societat alemanya, va establir el servei militar obligatori i va procedir a la creació d'una força aèria. (Hitler)
- El març, de 1936, va imposar a la remilitarització de Renània.
- Hitler no va respectar el tractat de Versalles.
- Japó va signar amb Alemanya el Pacte Antikomintern contra l'URSS, al qual si va afegir Itàlia i més tard, la dictadura hongaresa i l'Espanya franquista.
- La Guerra Civil espanyola va col·laborar a forjar l'aliança política i ideològica del bloc feixista.
- L'immobilisme davant de Hitler va ser resultat de la divisió política a la Gran Bretanya entre els conservadors i els laboristes, i a França entre el Front Popular i la dreta tradicional.
- El març de 1938 Hitler va forçar un referèndum que li va permetre l'accés al Reich. Algunes setmanes després va ocupar els Sudets (Txecoslovàquia).
- Hitler va convocar els caps de govern de Gran Bretanya, França i Itàlia a la Conferència de Munic el setembre de 1938, on es va acceptar l'ocupació alemanya dels Sudets i la seva integració al Reich a canvi de garanties de no-agressió en el futur.
- La nova agressió de Hitler contra Txecoslovàquia va provocar la seva desaparició com a Estat, i la formació del protectorat alemany de Bohèmia i de Moràvia.
- Mussolini i Hitler van fer el Pacte d'acer, una aliança política i militar, davant l'alarma de les democràcies.
- Stalin va fer el pacte germanosoviètic de no-agressió que permetia deixar de banda temporalment el conflicte entre ambdues potències, ideològicament i políticament enemics.
- La invasió nazi a Polònia es va desenvolupar després que Hitler reclamés la ciutat de Danzig i també el dret a construir una autovia i un ferrocarril a través del corredor polonès.
- Hitler va iniciar la invasió de Polònia l'1 de setembre de 1939. El dia 3 França i la Gran Bretanya declaraven la guerra a Alemanya. I així va començar la 2a Guerra Mundial.

EL DESENVOLUPAMENT DE LA GUERRA

1939– La invasió de Polònia significa l'aparició de la guerra llampec, que era un nou tipus d'ofensiva que es basava en la sorpresa i la rapidesa de moviments de les divisions cuirassades, combinada amb l'acció de l'aviació. El seu objectiu era la destrucció de l'enemic i la devastació de les seves infraestructures. Una part del territori es va unir al Reich, l'altre part va formar un govern sota el control de l'administració nazi, l'exercit soviètic va ocupar la zona est del país, va continuar la seva expansió cap a Finlàndia i va estendre la seva influència a les repúbliques bàltiques.

1940– (primavera) els nazis van apuntar cap a l'Europa septentrional una zona d'importància militar i d'interès econòmic perquè la indústria alemanya necessitava el ferro de Suècia.

(maig) Dinamarca i Noruega van ser conquerides amb rapidesa, i això va provocar la dimissió de Chamberlain i la formació d'un govern d'unitat nacional presidit per Churchill. El següent objectiu va ser França. L'ofensiva es va iniciar a través d'Holanda i Bèlgica, que van ser ocupades en 48 hores, i va continuar per les Ardenes. Les tropes francobritàniques van quedar encerclades i van ser evacuades per Dunkerque.

Els alemanys van entrar a París (el 14 de Juny) i poc després el mariscal Pétain va signar un armistici (22 juny). L'ocupació va dividir alemanya en dues zones: la del nord, sota el domini directa dels nazis, i la del sud, sota l'autoritat de Pétain, amb la capital a Vichy.

Estiu de 1940– Hitler decideix dur a terme la batalla d'Anglaterra. A l'agost es van iniciar els bombardeigs sobre objectius militar i nuclis urbans, fins que l'aviació britànica va aconseguir repel·lir l'agressió. Hitler es va veure frenat i va renunciar a la invasió de les illes Britàniques.

Final de 1940– El nord de l'Àfrica va ser un nou escenari d'enfrontament, al qual es van desplaçar les unitats alemanyes dirigides pel mariscal Rommel, que pretenia donar suport a l'exercit italià a Líbia i a Egipte i derrotar les tropes britàniques a la guerra del desert.

Octubre de 1940– Mussolini empen la invasió de Grècia des d'Albània, però fracassa.

L'acció nazi va transformar Hongria, Romania i Eslovàquia en estats satèl·lits al final de 1940.

Març de 1941– Bulgària va seguir el mateix camí.

Belgrad va patir una forta revolta que va evitar que Iugoslàvia s'adherís al Pacte Tripartit. Belgrad va ser bombardejada i Iugoslàvia va quedar ocupada i desapareixia com a Estat (17 d'abril).

Hitler va emprendre la guerra llampec contra Grècia: l'exercit grec es va rendir (el 21 d'abril) i al cap d'uns dies va caure Creta.

Juny de 1941– com a conseqüència s'inicia la campanya de Rússia. La destrucció del règim bolxevic i l'obtenció d'aliments, de minerals i de petroli eren objectius prioritaris del nazisme. L'atac es va distribuir en tres direccions: Leningrad, Moscou i Ucraïna i les regions industrials. L'heroica resistència soviètica va frustrar totes les previsions nazis i les tropes alemanyes no van poder conquerir Leningrad.

Novembre 1942– També es va dirigir cap al canal de Suez i tenia com objectiu estratègic el petroli del pròxim orient, però la contraofensiva britànica va aconseguir frenar les tropes alemanyes.

Maig de 1943– Paral·lelament, els aliats van desembarcar a l'Àfrica francesa i van vèncer Rommel a Tunísia.

Febrer de 1943– La batalla de Stalingrad va finalitzar amb la rendició alemanya. Va ser la primera derrota de l'exercit alemany i va marcar l'inici del declivi nazi al continent europeu.

Primavera 1943– Les ofensives dels aliats van obligar als alemanys a replegar-se i adoptar una estratègia defensiva per a la qual no estaven preparats i es va acompanyar de dos tipus d'acció:

- La 1a. Es va generalitzar els bombardeigs massius sobre les ciutats alemanyes.

- La 2a. Va prendre importància la resistència antifeixista de les contraofensives aliades i va contribuir a la desorganització i la desmoralització dels ocupants.

Juliol de 1943– es va iniciar la campanya d'Itàlia amb el desembarcament aliat a Sicília i la preparació de l'atac sobre el sud de la península. Això va provocar la crisi del ganivet feixista i la caiguda i

l'empresonament de Mussolini. La formació d'un govern va tenir com objectiu principal signar un armistici amb els aliats, que ja havien desembarcat a Calàbria.

Setembre 1943– Itàlia va quedar dividida en dues parts:

Al nord, es va formar la República de Salò amb Mussolini al capdavant.

Al sud, es va instaurar una monarquia amb un govern antifeixista que va declarar la guerra a Alemanya. Des d'aquesta zona els aliats van iniciar l'avanç cap el nord, que va ser lent a causa de la resistència alemanya.

Juny 1944– Van arribar a Roma.

També es va produir el desembarcament angloamericà a Normandia, afavorit per l'avanç soviètic a l'est i l'acció partisana.

Finals de 1944– L'avanç de l'Exèrcit Roig va fer que els alemanys. Els soviètics havien ocupat Romania i Bulgària, i van arribar fins a Hongria i Varsòvia. La resistència iugoslava i l'albanesa aconseguien l'alliberament dels seus respectius territoris.

1945– significa l'esfondrament final d'Alemanya. Les tropes soviètiques van alliberar Hongria i Polònia, van entrar Àustria i a Txecoslovàquia i el 24 d'abril arribaven a Berlín. Els aliats angloamericans havien penetrat per la riba esquerra del Rin. Hitler es va suïcidar (30 d'abril). Dos dies abans Mussolini havia estat capturat i executat pels partisans i així van completar l'alliberament dels nord d'Itàlia. Berlín va capitular el 2 de maig enfront del mariscal rus Zukov, i durant els dies 7 i 8 es va signar la rendició incondicional de Tercer Reich.

LA GUERRA PEL JAPÓ

Japó va ser la gran potència de l'Extrem Orient, i sota els efectes de la crisi econòmica, es va plantejar edificar un nou ordre japonès que li permetés dominar l'Àsia Oriental.

En termes econòmics: buscava territoris per poder extreure'n primeres matèries i col·locar-hi exportacions, i alhora donava a la indústria armamentística el paper motor del seu creixement econòmic.

En termes polítics: significava el predomini de clans militars reaccionaris, el reforçament del poder imperial i de l'autoritarisme de l'Estat.

En terme ideològics: es va acostar a l'Alemanya nazi i va reforçar la seva aliança amb el Pacte Antikomintern (1936), pel fet de considerar l'URSS com el principal enemic a la zona.

La invasió de la regió de Manxúria (Xina) va ser el primer acte d'aquest nou rumb expansionista i va significar la creació del nou Estat satèl·lit imperial, Manxuko, el 1932.

El 1934 el Japó va expressar els seus desigs de crear una força naval sense limitacions, cosa que anunciava la preparació bèl·lica per a l'expansió futura pel Pacífic.

El 1937 va iniciar la invasió del nord de la Xina, va procedir a preparar la seva economia per a la guerra i a la mobilització militar de la població. Va reforçar la seva aliança amb Berlín i amb Roma.

El 1938 va anunciar l'objectiu de crear la Gran Àsia, entesa com un nou ordre asiàtic.

L'ocupació d'Indoxina l'any 1940 i els renovats atacs contra la Xina van ser els preparatius militars per el domini del Pacífic, on el seu competidor eren els Estats Units.

El nou general Tojo va decidir l'atac aeri contra la base nord-americana de Pearl Harbor, el desembre de 1941. D'aquesta manera va començar l'ofensiva contra les Filipines, Xangai i Tailàndia. La mundialització de la guerra va esdevenir un fet pel fet d'obrir-se un nou espai bèl·lic, l'Àsia oriental, i perquè el Japó i els Estats Units es van posicionar amb l'Eix i els aliats.

Roosevelt va declarar la guerra al Japó, Alemanya i Itàlia, i s'inicià la guerra del Pacífic en la qual la marina i l'aviació nord-americana i japonesa van ser els protagonistes principals.

Els Japó va conquerir les colònies asiàtiques d'Anglaterra, d'Holanda i de França i va arribar a les Filipines. Pretenien arribar a Nova Guinea i a Austràlia però van ser aturats pels Estats Units. La derrota japonesa a Guadalcanal (febrer 1943) va constituir el punt d'inflexió de la guerra al Pacífic i va anunciar el declivi del Japó.

Després de la conquesta a Guadalcanal, l'acció dels nord-americans es va desenvolupar en dues direccions:

- La 1a anava des d'Austràlia cap a les Filipines amb l'ocupació de Nova Guinea i de les illes Salomó, i va ser dirigida pel general MacArthur.
- La 2a partia des de Hawaii i apuntava cap al Japó per l'est, amb la conquesta de les illes Gilbert, les Marshall i les Mariannes.

Ambdues van coincidir a les Filipines i pretenien seguir ascendint cap al Japó.

La recuperació americana de les Mariannes va arribar després de duríssims combats i la de les Filipines va estar precedida de la sagnant Batalla de Leyte, en què van aparèixer els kamikazes suïcides japonesos. Manila va trigar un mes a ser ocupada (febrer de 1945).

El novembre de 1944 es van iniciar els bombardeigs sobre Tòquio i altres ciutats japoneses, que es van allargar fins a l'estiu de 1945.

El nou president dels Estats Units, Truman, va decidir llançar dues bombes atòmiques sobre Hiroshima i Nagasaki els dies 6 i 9 d'agost de 1945. El 2 de setembre es produïa la capitulació japonesa. La guerra s'havia acabat.

